

Anouk Kemper

AANKUTTEN
HET BOEK

Uitgeverij Brandt
Amsterdam 2019

I.

‘Je kijkt weer met zo’n blik van...’

‘Wat? Wat voor blik?’

‘Zo’n blik alsof je het niets vindt,’ zegt Ilias.

‘Ik kijk gewoon.’ Ze cirkelt met haar hand rond haar gezicht. ‘Dit is hoe mijn hoofd is.’

Precies vijf jaar zijn ze samen, Alex Kroon en haar vriend. Het moet vanavond gezellig worden. Ilias heeft het restaurant gekozen, wat erop neerkomt dat de wijnen heel duur zijn. We spreken hier over vijftig euro de fles, als je er tenminste een uit het goedkopere segment kiest. Ze hebben er een van tachtig euro gekozen. ‘Ze’ is Ilias. Hij heeft besloten wijnkenner te worden en dat betekent dat hij enkel en alleen dure wijnen drinkt. Prima supermarktwijnen zijn niet meer interessant. Vorige maand was Ilias op wijnreis naar Frankrijk en dat heeft zijn hobby extra onuitstaanbaar gemaakt. Het w-woord hoeft maar te vallen en Ilias is niet te houden. Hij ratelt over zaken als aanzuren, assemblage, druivenrassen, tannine en wijnsteen. Alex heeft heus wel een aantal keer interesse geveinsd door te vragen wat dat allemaal inhoudt, maar de antwoorden zijn niet blijven hangen.

De fles van tachtig euro komt op tafel. De ober, een jonge jongen in een wit overhemd en een tatoeage van een uil op zijn onderarm, haalt met een zwierig gebaar de kurk uit de fles. Hij schenkt een kleine hoeveelheid in het glas van Ilias.

Nu begint het ritueel dat Alex al diverse malen heeft moeten aanschouwen en waar ze zo langzamerhand het geduld niet meer voor heeft. Ilias die het glas oppakt als ware het de heilige graal, Ilias die de wijn rondjes laat draaien in zijn glas ('walsen heet dat') en Ilias die zijn neus zo nu en dan in het glas steekt en opzichtig ruikt. Nog meer geweld, nog meer geruik.

Neem in godsnaam een slok, man.

Hij neemt een zuinig slokje. Nee, een slurpje. En nog een. Dat geslurpt pusht Alex iedere keer tot de irritatiemax. Het liefst zou ze het glas uit zijn handen rukken en tegen de muur smijten. In plaats daarvan kijkt ze toe hoe Ilias voor de zoveelste keer nipt en slurpt. Na seconden die tergend lang duren, zegt hij: 'Ja, voortreffelijk.'

Voortreffelijk? Sinds wanneer prát hij zo?

Ze probeert oogcontact te maken met de ober, die nu beide glazen volschenkt. Kort valt zijn blik op Alex. In dat vluchtige moment van oogcontact probeert ze de ober duidelijk te maken dat het haar spijt. Dat ze ook liever had gewild dat haar vriend niet zo'n theatermaker was als het op wijnen aankomt en dat zij zeker niet zo'n pietlut is als hij. Zij is gewoon degene die het lijdzaam moet ondergaan. Net als hij. Ze zitten in hetzelfde schuitje, de ober en zij. Haar oprechte excuses voor deze show.

Dat hoopt ze allemaal duidelijk te maken met een blik van een seconde. De ober glimlacht en Alex kan niet inschatten of het een 'ik-begrijp-het-allesmaal-glimlach' is of een professionele glimlach zonder tweede laag. 'Geniet ervan,' zegt de ober en hij loopt geruisloos weg. Zwevend haast. Dat is waarschijnlijk wat de gewone restaurants onderscheidt van de duurdere restaurants. *Stealthy staff.*

Ilias heft het glas, Alex ook, opgelucht dat het proefritueel voorbij is. 'Op ons,' zegt Ilias. 'Hopelijk volgen er nog veel meer jaren met jou.' Alex zet het glas aan haar mond, maar

voordat ze een slok kan nemen zegt Ilias: 'Je moet eerst even ruiken, de aroma's zijn echt ongelooflijk.'

Ja, is het heus? Zijn de aroma's on-ge-loof-lijk?

Ze neemt een grote slok. 'Ja hoor, lekker.'

'Je hebt niet geroken.'

'Iel, je weet hoe ik erover denk: wijn is óf lekker óf niet lekker. Al dat geleuter eromheen is gewoon interessantdoenerij.'

Ilias stoot lucht uit zijn neusgaten. Een neuszucht. Hij zegt: 'Dat is gewoon echt niet zo. Een wijn kan heel veel lagen hebben en daardoor interessant zijn, zonder dat-ie meteen "lekker" is. "Lekker" is een heel plat woord als het om wijnen gaat, het zegt niet zo veel. Sommige wijnen moet je echt ontdekken, die geven zich niet direct prijs. En dat is juist wat het zo'n bijzonder product maakt.'

Zo'n bijzonder product.

Dat zei hij zojuist.

Alex: 'Oké.'

'Deze wijn, die we nu drinken, is bijvoorbeeld best wel zwaar, maar heeft tóch een heel lichte afdronk. Bijna frissig, alsof-ie van een witte druif is. Dat is heel bijzonder. Proef maar.'

Vooruit, ze proeft. Ze doet haar best. Voor de wijn, voor Ilias, voor het feit dat ze hier nog wel even zitten en vele euro's lichter naar huis zullen gaan. Ze probeert al haar smaakpapillen aan te wenden.

Ze denkt aan de zwaarte van de wijn en de frisse afdronk, die haast doet denken dat deze rode wijn van witte druiven is gemaakt. Ze houdt de wijn veel langer in haar mond dan natuurlijk aanvoelt. Haar hele tong doet mee met proeven. Hoe zit het ook alweer? Aan de punt zit het gedeelte dat de smaak bitter proeft, rechts achterin: zout. Zoiets? Ze heeft het ooit geleerd tijdens biologie. Ze kan zich het plaatje herinneren van het lesboek. Een tong, getekend met zwarte lijnen. Cir-

kels op die tong, pijltjes vanaf de cirkels verwijzen naar de woorden zoet, zout, bitter, zuur. Van umami had niemand nog gehoord.

De wijn wordt warm in haar mond. Tijd om hem door te slikken. Ilias kijkt haar vol verwachting aan.

‘Ja, gewoon,’ zegt ze. ‘Een lekkere wijn.’

Teleurstelling neemt zijn gezicht over. ‘Gelukkig dan maar.’

Even zitten ze ongemakkelijk tegenover elkaar en kan Alex zich amper voorstellen dat ze al vijf jaar een relatie heeft met deze jongen. Drie jaar wonen ze samen. Sinds drie jaar gaan ze iedere avond samen naar bed en staan ze samen op. Ze weet precies hoe hij ruikt als hij thuiskomt na een dag werken. Hoe hij klinkt als hij slaapt. Waar hij zich zorgen om maakt en waar hij keihard om moet lachen. Ze kent hem misschien wel beter dan dat hij zichzelf kent. En toch lijkt hij soms een onbekende. Wat speelt zich precies af in dat hoofd? Zelf heeft ze genoeg gedachten waar ze zich nooit over uitsprekt. Niet omdat ze zo duister of diepzinnig zijn, maar gewoon, omdat ze niet boeiend zijn. Kleine gedachten die haar hoofd in- en uitwaaien.

- Deze hond ziet er lief uit.

- Vindt de pakketbezorger dat ik te veel koop?

- Papa praat altijd heel hard aan de telefoon, terwijl dat meer een kenmerk is van de generatie vóór hem.

- Ik wil mijn handen wassen.

- Dit kind lijkt op een stripfiguur. Maar welke?

Dat soort dingen.

Ieder mens zal zich op die manier de dag door denken en Alex denkt dat het deze kleine gedachten zijn die iemands persoonlijkheid kenschetsen. Daar kom je als buitenstaander nou juist niet bij.

‘Wat heb je vandaag gedaan?’ vraagt Ilias.

‘Ehm, we hadden een veel te lange brainstormsessie. Dat

was weer boring as always, dus daarna hebben Paul en ik heel lang zitten lunchen.’

‘Hoe is het met Paul?’

‘Goed, druk. Maar verder wel goed.’

‘Is hij nog bezig met cabaret?’

‘Met stand-up. Mwah, niet heel actief nu. We zijn te druk met deze klus.’

De ober met de uil op zijn onderarm brengt hun de menukaart. ‘We hebben vandaag een extra gang die niet op de kaart staat,’ zegt hij. ‘Dat is een mousse van pastinaak met...’

Alex kan haar aandacht er niet bijhouden. Het is een afwijking. Zodra obers vertellen over de specials, ingrediënten en bereidingswijzen, schakelen haar hersenen zichzelf uit.

Ilias zegt dat ze voor het vijfgangenmenu van 75 euro gaan, zonder de extra gang.

‘Heeft u nog speciale dieetwensen?’

‘Zij houdt niet van ui,’ zegt Ilias direct, knikkend naar Alex.

Alex, lichtelijk gepikeerd: ‘Ik kan er wel mee leven als ergens een beetje ui in zit, hoor. Het geeft niet.’

‘Nou, je zit ui er altijd tussenuit te vissen,’ zegt Ilias tegen haar. Tegen de ober: ‘Dat geldt ook voor prei eigenlijk. Dus als de chef voor haar iets zonder ui en prei kan bereiden, zou dat heel fijn zijn.’

‘Nee, doe geen moeite. Het maakt echt niet uit.’

Ze is een volwassen vrouw van 31, ze haat het dat ze sommige dingen niet lust. Het is gênant. Laat Ilias ophouden met praten.

De ober is al even professioneel vriendelijk als tijdens het inschenken van de wijn. Hij zegt: ‘Volgens mij staan er geen gerechten met ui en prei op het menu, maar ik zorg ervoor dat u ze sowieso niet tegenkomt op uw bord. Geen enkel probleem.’ Hij zweeft bij hun tafeltje vandaan, de menukaarten met twee handen vasthoudend.

Ilias: 'Kijk niet zo. Je kan het beter maar gewoon zeggen, Alex. Anders zit je het er weer tussenuit te frunniken en dat is voor niemand leuk.' Dat laatste is bedoeld als komische noot, maar het schiet haar in het verkeerde keelgat.

Abrupt schuift ze haar stoel naar achteren. 'Ik ga even naar de wc.'

Ze loopt langs de tafeltjes waar enkel andere stelletjes zitten. Expats, geen echte Amsterdammers. Dat is geen ongefundeerd vooroordeel, want Alex is een kei in het herkennen van expats. Ze dragen altijd dure doch onopvallende kleding in kleuren als donkerblauw en beige. De vrouwen hebben glanzend, stijl haar op schouderlengte en de mannen dragen glanzende schoenen van bruin leder. Paul had die *look* al eens treffend omschreven als de 'rijke katholiek-look'.

'Serieus, in Spanje en Portugal zie je het ook heel vaak. De mannen hebben hun dikke paardenhaar in een scheiding en dragen lichtblauwe overhemden, de vrouwen dragen geen broeken maar pantalons. En maar veel geld verdienen en maar lekker naar de kerk gaan met de schoonfamilie, terwijl ze pornoverslaafd zijn of de illegale werkster uit Venezuela uitbuiten. Verder interesseert het ze geen reet dat de helft van de jongeren werkloos is en hun economie naar de klote gaat, want zij hebben hun hypocriete schaapjes allang op het droge. Dat type, weet je wel.'

Ook in dit restaurant zit een stelletje met de rijke katholiek-look. Ze houden elkaars hand vast, kijken elkaar dolverliefd aan. Het eten op hun bord onaangeroerd. Zij zijn vast nog geen vijf jaar bij elkaar.

In het wc-hokje veegt Alex de bril schoon met een wc-papiertje. Een automatisme, de bril is niet vies. Ze trekt haar broek naar beneden en gaat zitten. Er komt slechts een dun straaltje uit, ze zit hier immers niet omdat ze moet plassen. De toiletruimte ruikt naar oud water. Het past niet bij de chique uitstraling van deze tent.

Ze baalt van hoe de avond tot nu toe verloopt. Ilias en zij hebben iets te vieren en het is weer eens niet gezellig. Dit gebeurt hun vaker wanneer iets leuk móét zijn. Verjaardagen, feestjes, kerst, oud en nieuw: alles loopt uit op ergernis en deceptie. Er staat te veel druk op de ketel en daar kunnen ze allebei niet mee omgaan. Had ze nu haar telefoon maar, dan kon ze Paul appen. Of Judith, of Soraida. Even klagen om vervolgens te horen dat het heus zo erg niet is. Dat elk stelletje dit soort shit heeft.

Ze trekt door, ritst haar broek dicht. Vijf jaar met Ilias. Vijf jaar. Hij was onlangs weer over kinderen begonnen, terwijl hij drie jaar jonger is dan zij. Die jongen is de natte droom van elke 35plusvrouw met kindwens.

Alex had gezegd dat ze het nu niet over kinderen wilde hebben, het was een lange dag geweest waarin ze ook nog eens een barst in haar telefoon had laten vallen en ze naar een louche telefoonwinkel moest om het scherm te laten repareren. Voor veel te veel geld, dat ook nog eens.

'Je wil het er nóóit over hebben,' zei Ilias.

'Ik weet gewoon niet wat ik erover moet zeggen. Behalve: ik wil het nu nog niet.'

'Maar we kunnen toch een grove planning maken? Zo van: na de zomer gaan we proberen. Of: over precies een jaar. Of op mijn 29ste verjaardag? Ik zeg maar wat, hè? Ik zeg niet dat het dan per se moet. Maar dat we in ieder geval een deadline kunnen stellen voor onszelf.' Ilias deed tijdens dergelijke gesprekken heel nonchalant en relaxed, maar hij maakte Alex niks wijs. Zijn ballen klapperden als castagnetten tegen haar trommelvliezen: 'Joejoe, wij willen baby's!'

'Het is geen project dat je planmatig kunt aanpakken,' zei Alex. 'Zo'n beslissing maak je op gevoel. Of misschien is het niet eens een echte beslissing, maar gebeurt het vanzelf.'

'Het gebeurt niet vanzelf, zolang jij een spiraaltje hebt.'

Zo kibbelden ze vaak nog een tijdje door volgens het vaste

patroon waarin de een niet naar de ander luistert en de ander niet naar de een. Maar Alex is heel duidelijk: ze wil geen baby. Ze is nog veel te druk met bier drinken en uitgaan. Ze is dan begin dertig, een baby is voor echt volwassen mensen. Mensen zoals Soraida, met haar hypotheek en zachte handdoeken. Alex leeft nog een soort studentenleven, maar dan met veel meer geld. Hoe fantastisch is dát? Zo'n baby kon het alleen maar verpesten. Ilias had er te romantische ideeën over. Uiteindelijk zou zijn leven niet wezenlijk veranderen, kon hij lekker verder werken aan zijn start-up, en zou zij degene zijn wier carrière – nee, wier hele leven – jarenlang op pauze zou staan.

In de spiegel van de toiletten bekijkt ze haar gezicht.

'Grappig dat we er nu opeens ouder uitzien!' had Judith laatst opgemerkt. 'Ineens zie je dat we niet meer vijfentwintig zijn. Ik weet niet wat het precies is. Iets met onze ogen, denk ik.' Judith heeft gelijk. Ze hebben stuk voor stuk een ouder hoofd. Alex, Judith, Soraida.

Alex trekt een grimas naar zichzelf. Veel rimpeltjes rond haar ogen. Over haar voorhoofd lopen een paar horizontale lijnen. Veel prominenter dan ze zich herinnert.

Wanneer Alex weer aan hun tafel zit is het eerste frummelhapje opgediend. Een amuse van iets met iets.

'Dat duurde even, moest je poepen of zo?'

Alex lacht. Een klein lachje, niet meteen te veel geven.

Zelf had ze nooit dit restaurant gekozen, laat staan een fles wijn van tachtig euro, maar Ilias was zo galant te betalen. Het werd nog best een leuke avond. Alex en Ilias hadden zich langzaam herpakt na de poepgrap. Ilias is natuurlijk ook een heel grappig iemand, met een heel originele kijk op de wereld. Bijna elke dag zegt hij wel iets wat Alex nooit eerder heeft gehoord. Hij is zó slim, zó lief. En heel knap natuurlijk. Groot, sterk lijf, goed haar, prachtig gebit, olijfkleurige huid.

'Haar en tanden, wat wil je nog meer?' Aldus Paul. Hij had het even duidelijk samengevat toen ze Ilias net leerde kennen en twijfelde over wat ze nou wilde met dit broekie.

Aangeschoten en gelukkig fietsen ze van het restaurant naar huis. Ze schallen hun favoriete nummer van The Smiths. De woorden kaatsen heen en weer tussen de huizen, een muzikaal spelletje Pong.

*'And if a double-decker bus
Crashes into us
To die by your side
Is such a heavenly way to die!'*

Dit wordt neuken, kan niet missen. Ze moeten vier trappen op, maar al op de eerste verdieping werpt Alex zich op Ilias. Ze tongen terwijl ze proberen elkaars blote huid aan te raken, verstopt onder shirts en hempjes die in broeken zijn gestoken.

Stuntelend de trappen op. Alex voorop, Ilias zit aan haar billen.

'Even naar de wc,' zegt hij zodra ze binnen zijn.

Alex trekt snel haar kleren uit in de gang. Dat gaat-ie geil vinden, dat ze daar zo naakt op hem staat te wachten. Na een kort moment van stilte en opgebouwde seksuele spanning hoort ze Ilias roepen.

'Lex!' Hij zwaait de badkamerdeur open. 'Je hebt de was in de machine laten zitten! Gatverdamme, die zit er nu al sinds gisteravond in. Je zou het vanmorgen toch uithangen? Godver.'

Hij rukt het deurtje van de wasmachine open en begint als een maniak aan de natte was te ruiken.

'Ja, dit dacht ik dus al. Natte hond. Godverdomme Lex, je zou het toch uithangen? Nu moet-ie weer opnieuw draaien, kan ik morgen wéér de helft van mijn kleren niet aan, helemaal top dit!'

Briesend vult Ilias het bolletje wasmiddel, gooit het in de machine en drukt op de startknop.

Alex probeert de situatie te redden: 'Is dit nou zo erg? Dan hangen we het straks toch uit? Klaar.'

Haar relaxte reactie verbaast Alex zelf ook. Normaal gesproken was ze ontploft. Het zal de wijn zijn in combinatie met haar naaktheid. Want hallo, ze is naakt.

Ilias, ze is naakt.

Ilias stormt langs haar heen de badkamer uit.

'En je kleren liggen in de gang over de vloer te dweilen. Ge-wel-dig!'

Alex: 'Ik had een iets andere voortzetting van de avond in gedachten.' Ze gebaart naar haar lichaam, de armen op en neer bewegend.

'Daar heb ik nu geen zin meer in,' zegt Ilias en hij loopt naar de keuken. Ze hoort hem een glas water pakken.

Alex rolt met haar ogen, besluit dan een douche te nemen. Het water is net op de goede temperatuur als Ilias het gordijn opzijtrekt.

'Ga je nou gewoon dóúchen?'

Nu begint hij het echt bont te maken. De agressie borrelt bij haar omhoog. Ze zegt: 'Wat maakt dát nou weer uit?'

'We hebben ruzie, Alex. Ru-zie! Dan ga je toch niet dóúchen? We moeten dingen bespreken.'

Pardon?

'Ik had geen ruzie, hoor. Jij loopt toch weg? Jij loopt te zeuren over die domme was. Jij maakt problemen om niks! En dan ook nog zeiken dat mijn kleren op de grond liggen, terwijl ik dacht dat we lekker gingen seksen. Wat de fuk is er met jou? Je lijkt wel een wijf.'

Ze is gaan schreeuwen.

Ilias: 'Wat is er met mij? Ja, want ik ben het probleem natuurlijk. Alexandraatje wilde gewoon een leuke avond en ik ben degene die het weer verpest! Ik heb net driehonderd euro

aan een etentje uitgegeven, wat je niet echt waardeert, maar verder moet ik niet zeiken als jij de was niet ophangt en alles dus fakkig stinkt!'

Alex: 'Dit gaat zó nergens over! En leuk dat je nog even benoemt hoe hoog de rekening was. Jij wilde daar toch heen? Ik vind het prima om wijn van vijf euro te drinken en te eten bij de Turk hier om de hoek. Maar JIJ moet zo nodig naar die fancy kutplek! Waar trouwens echt alleen maar expats zitten. Welke Amsterdammer eet in zo'n tent? In godsnaam, WIE EET DAAR?'

Dat laatste is een brul.

Hij kijkt haar aan. Ziedend.

Hij zegt: 'Ik zou je nu echt een klap willen geven, weet je dat?'

'Moet je proberen!'

'Je gedraagt je echt als een typisch kutwijf!'

Alex krijst. 'Rot op! Rot NU op!'

Hij gaat weg. Zij laat het warme water op haar hoofd trommelen. Woedend, verdrietig, moe.

Ruim een halfuur later komt ze onder de douche vandaan. Ilias ligt op de bank, met een deken over zich heen. Hij heeft zijn koptelefoon op en zijn ogen dicht.

Ze haat hem, maar ze haat het nog meer om met ruzie naar bed te gaan. Dan kan ze niet slapen, omdat de verwijten zich in haar hoofd blijven herhalen. Hele ruzies vecht ze uit in haar hoofd. Hele conversaties die nooit plaatsvinden. Ze gaat naast de bank, bij zijn hoofd, op de grond zitten.

'Ga weg,' zegt hij zonder zijn ogen te openen. Nu pas ziet ze dat hij huult. Ze haalt de koptelefoon van zijn hoofd, hij protesteert niet, blijft liggen met zijn ogen stijf dicht. Zachtjes klinkt de Canto Ostinato, een hypnotiserend pianostuk.

'Iel, wat is dit nou?' Zachte stem.

Hij opent zijn ogen, schokschoudert wat, geeft geen antwoord.

‘Dit gaat toch niet echt over het ophangen van de was?’

Hij haalt diep adem en na een stilte die ongemakkelijk lang aanvoelt, zegt hij: ‘Ik heb gewoon het gevoel dat ik er niet toe doe voor jou. Niet echt.’

Alex pakt zijn gezicht met twee handen vast en kijkt hem recht aan. Ze probeert de liefde uit haar ogen te persen. ‘Dat is écht niet zo liefje, écht niet. Waarom denk je dat?’

Weer dat geschokschouder. Hij haalt zijn neus op.

‘Omdat je uiteindelijk precies doet waar jij zin in hebt.’

Ze laat zijn gezicht los. Ze is beledigd, maar houdt dat voor zichzelf – volwassen en begripvol als ze is.

‘Dat is niet zo,’ zegt ze. Wie goed luistert hoort een gekrenkt ego.

Ilias: ‘Nou, ik voel het wel zo.’

Ze gaat heen en weer tussen medelijden en irritatie. Ze deed vaak genoeg dingen waar zij geen zin in had en Ilias wel. Eten bij zijn vrienden, bijvoorbeeld. Of wandelen door de Kennemerduinen wanneer het prachtig terrasweer was. Of samen een grote televisie kopen. Ze wilde helemaal geen televisie, ze keek alles op haar laptop. Toch hadden ze een Full HD-scherm van 55 inch. Echt veel te groot. Had ze daar moeilijk over gedaan? Ja oké, even wel, maar daarna was alles alsnog gegaan zoals Ilias het wilde: eten met een ander stel, wandelen tijdens terrassenweer, een achterlijk grote tv kopen.

Het volgende probeert ze zo rustig mogelijk te zeggen. ‘Ik, eh, ik vind het geloof ik niet helemaal eerlijk dat je dit zegt.’

Ilias slaakt opnieuw een diepe zucht. ‘Zie je,’ zegt hij. ‘Dit heeft geen zin.’

Zwijgend zit ze naast hem. Wanneer hij zich uiteindelijk omdraait, met zijn rug naar haar toe, gaat ze naar bed. Haar billen doen zeer van de koude vloer. Ze weet niet wat ze nog kan zeggen. Alles valt verkeerd.

In bed staart ze naar de muur, waar drie platgeslagen

muggen aan kleven. Diverse malen had Ilias gevraagd of ze muggen plus bloedvlekken nog ging weghalen. Ze zei ja, maar dacht: zeur niet zo.

Misschien heeft het inderdaad geen zin.